

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

УТВЪРДИЛ:

26.1.2026 г.

X

Манол Генов
Министър на околната среда и водите
Signed by: MANOL TRIFONOV GENOV

ДОКЛАД

ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
НАЦИОНАЛНАТА РАМКА ЗА ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА НАТУРА
2000 ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

(мониторинг, контрол, допълване и актуализация на НРПД)

Съдържание:

Раздел 1: Информационна част

- 1. Паспортни данни на доклада: период на отчитане, версия, отговорни лица и др.**
- 2. Информация за НРПД**
- 3. Приоритети и мерки на НРПД**
- 4. Обща информация:** включва количествени, качествени и графични материали, характеризиращи периода на отчитане по отношение на политиката по Натура 2000 (законоустановена уредба, планова осигуреност, икономически параметри, значими тенденции в европейски и световен мащаб, оказващи влияние върху постигане на целите на Натура 2000 и др.)

Раздел 2: Аналитична част

- 1. Анализ на данните по индикатори**
- 2. Анализ на степента на физическо (техническо) изпълнение на приоритетите и мерките на НРПД**
- 3. Анализ на финансовото изпълнение на НРПД**
- 4. Анализ на управлението и администрирането на НРПД**
- 5. Информационно обезпечаване на реализацията на НРПД**
- 6. Анализ на необходимостта от изменения и допълнения на НРПД**
- 7. Изводи, отчетени слабости и грешки, предприети мерки за отстраняване на констатираните слабости и грешки**
- 8. Заключение**

Раздел 3: Планиране

- 1. Индикативен годишен план за изпълнение на НРПД**
- 2. Предложения за актуализация на НРПД**
- 3. Приложения**

Раздел 1: Информационна част

1. Паспортни данни на доклада:

Период на отчитане – 01.01.2025 г. – 31.12.2025 г.

Версия - 1

Отговорни лица/институция – Министерство на околната среда и водите, дирекция „Национална служба за защита на природата“, Национална структура за координация и контрол по изпълнение на мерки от Националната рамка за приоритетни действия по Натура 2000 за периода 2021-2027 г.

2. Информация за НРПД:

Националната рамка за приоритетни действия (НРПД) за Натура 2000 представлява инструмент за стратегическо многогодишно планиране за програмния период на Европейския съюз 2021-2027 г. Нейната цел е да осигури всеобхватен преглед на необходимите мерки за екологичната мрежа „Натура 2000“ в България и свързаната с нея екологосъобразна инфраструктура, като се уточняват потребностите от финансиране за тези мерки и се свързват със съответстващите програми на Европейския съюз за финансиране.

Правното основание за нейното разработване е член 8, параграф 1 от Директивата 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (т.нар. Директива за местообитанията)¹, съгласно който държавите членки са длъжни да предават на Комисията и преценките си относно финансовото участие на Европейския съюз, което считат за необходимо за изпълнение на следните си задължения във връзка с мрежата „Натура 2000“, както и чл. 10, ал. 7 от Закона за биологичното разнообразие:

- ✓ *да определят необходимите конзервационни мерки, които при необходимост включват подходящи планове за управление, специално разработени за териториите или включени в други развойни планове,*
- ✓ *да определят подходящи мерки от правно, административно и договорно естество, които да отговарят на екологичните изисквания на типовете естествени местообитания от приложение I и видовете от приложение II, срещащи се в тези райони.*

Предвид факта, че мрежата „Натура 2000“ включва и специалните защитени зони (Special Protection Areas — SPA), определени съгласно Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. за опазването на дивите птици (т.нар. Директива за птиците), НРПД отчита и финансовите нужди и приоритетните мерки във връзка с видовете птици в SPA.

НРПД 2021-2027 г. е разработена на базата на:

- ✓ Преглед на изпълнението на мерките от Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000 2014-2020 г.;
- ✓ Преглед на докладването през 2019 г. по Директивата за местообитанията и Директивата за птиците;
- ✓ Документ за целите на Натура 2000;
- ✓ Налични планове за управление на защитени зони/територии и планове за действие за видове;

---

¹ Член 8, параграф 1: „заедно с предложенията за области, които могат да бъдат определени за специално защитени зони с приоритетни типове местообитания и/или приоритетни видове, държавите членки предават на Комисията и преценките си относно финансовото участие на Общността, което считат за необходимо за изпълнение на задълженията, произтичащи от член 6, параграф 1.“

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

- ✓ Налична статистическа информация за защитените зони, съществуващи проучвания и анализи, научни публикации;
- ✓ Преглед на насоките на Европейската комисия за разработване на НРПД 2021-2027 г.;
- ✓ Действащо законодателство в България по отношение опазването на биологичното разнообразие и Natura 2000;
- ✓ Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.;
- ✓ Предложение за Регламент на европейския парламент и на съвета за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на Общата селскостопанска политика (стратегическите планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета;
- ✓ Предложение за Регламент на европейския парламент и на съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за управление на границите и визите;
- ✓ Предложение за Регламент на европейския парламент и на съвета относно Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета;
- ✓ Предложение за Регламент на европейския парламент и на съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд;
- ✓ Законодателни документи, стратегии и планове на ЕС и България, свързани с климата, кръговата икономика и ресурсната ефективност, зеленият и приобщаващ растеж и др.

НРПД отчита необходимостта от опазване и развитие на биосферните паркове в страната по Програмата „Човекът и биосферата“ на ЮНЕСКО и допринася за взаимодействието между културното и природно наследство.

НРПД включва мерки, насочени към изпълнение на национални ангажименти, включително задължението за определяне на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона и мерки за постигането им, както и поети ангажименти от България за съобразяване с Решението на Съда на Европейския съюз от 14 януари 2016 г. по дело С-141/14, като необходимостта от изпълнение на плана за действие за червеногушата гъска и др. На 20 декември 2023 г. Европейската комисия прие решение за закриване на процедура за нарушение № 2008/4260 във връзка с одобряването на проекти за изграждането на съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра, разположени в границите на ОВМ „Калиакра“. С това приключва ангажиментът за периодично докладване пред Европейската комисия за напредъка по изпълнението на мерките в отговор на постановеното от Съда на ЕС решение по дело С-141/14 за неизпълнение на задължения по Директива 2009/147/ЕО, Директива 92/43/ЕО и Директива 2011/92/ЕС.

НРПД е обвързана и с Целите за устойчиво развитие на ООН, а именно цел 13 „Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици“ и цел 15 „Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с

опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и спиране загубата на биологично разнообразие“.

НРПД е одобрена от службите на Европейската комисия с писмо ref. Ares (2022) 609803-26/01/2022. Документът и индикаторната ѝ програма са приети на основание чл. 11, ал. 1, т. 5 от Закона за опазване на околната среда и чл. 115, ал. 1, т. 1 и 4, във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за биологичното разнообразие със Заповед № РД-590/05.07.2022 г. на министъра на околната среда и водите.

3. Приоритети и мерки на НРПД:

В НРПД за Натура 2000 е направено разпределение по екосистемни категории на мерките за опазване и възстановяване, свързани с екологичната мрежа и с екологосъобразната инфраструктура. Предложените мерки следват екосистемната типология по MAES (картографиране и оценка на екосистемите и техните услуги), която е създадена като концептуална основа за общоевропейска оценка на екосистемите. Мерките в НРПД за Натура 2000 са предвидени за изпълнение в периода 2021-2027 г. Те са изведени също на базата на детайлен анализ, базиран на Документа за целите на Натура 2000, докладването по двете природозащитни директиви през 2020 г., анализ на резултатите от изпълнени проекти и инициативи в периода 2014-2020 г., както и експертен анализ на цялата налична информация за състоянието на целевите видове и природни местообитания. Стратегическият документ идентифицира 3 приоритетни потребности от финансиране, а именно:

1. Хоризонтални мерки и административни разходи, свързани с Натура 2000,
2. Свързани с обекти мерки за запазване и възстановяване в рамките на „Натура 2000“ и извън нея,
3. Допълнителни мерки за конкретни видове, които не са свързани със специфични екосистеми или местообитания.

В обхвата на приоритетна потребност 1 „Хоризонтални мерки и административни разходи, свързани с Натура 2000“ са включени следните елементи: определяне на обекти и планиране на управлението, управление на обекти и комуникация със заинтересованите страни, мониторинг и докладване, оставащи пропуски в знанията и потребности от научни изследвания, както и мерки за комуникация и повишаване на осведомеността, образование и достъп на посетители във връзка с Натура 2000. По нея са идентифицирани за изпълнение общо 14 мерки с източници на финансиране от Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ)², Европейския фонд за регионално развитие, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския социален фонд и държавния бюджет.

В обхвата на приоритетна потребност 2 „Свързани с обекти мерки за запазване и възстановяване в рамките на „Натура 2000“ и извън нея“ са включени следните елементи: морски и крайбрежни води, степни местности и зони с храстовидна растителност, тресавища, калища, мочурища и други влажни зони, пасища, други агроекологични системи (включително обработваеми земи), гори и гористи местности, скални местообитания, дюни и зони с рядка растителност, сладководни местообитания (реки и езера) и други. По нея са идентифицирани за изпълнение общо 53 мерки с източници на

² През 2025 г. мярка 1 и мярка 11, заложили с финансиране от МВУ, са включени в изменението на ПОС 2021 – 2027 г., одобрено с Решение за изпълнение № С(2025)3638/04.06.2025 г. на ЕК. С изменението на програмата мерките стават част от приоритет 3 „Биологично разнообразие“ с финансиране от Европейския фонд за регионално развитие. Мерките отпадат от инвестиция С511 „Интегриране на екосистемния подход и прилагане на природосъобразни решения при опазването на защитените зони от мрежата „Натура 2000“ на Националния план за възстановяване и устойчивост с Решение за изпълнение на Съвета от 17.07.2025 г. за изменение на Решение за изпълнение от 04.05.2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на България (ST 11242/25 INIT).

финансиране от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Европейския фонд за регионално развитие и държавния бюджет.

В обхвата на приоритетна потребност 3 „Допълнителни мерки за конкретни видове, които не са свързани със специфични екосистеми или местообитания“ са включени следните елементи: мерки и програми за конкретни видове, които не са посочени другаде, превенция, смекчаване или компенсиране на щети, причинени от защитени видове. По нея са идентифицирани за изпълнение общо 7 мерки с източници на финансиране от Европейския фонд за регионално развитие и държавния бюджет.

4. Обща информация:

НРПД 2021-2027 г. цели да обърне процеса на загуба на биоразнообразие, като даде приоритет на необходимите мерки за опазване на целеви видове и природни местообитания по Директивата за птиците и Директивата за местообитанията на територията на мрежата Натура 2000, да определи екологичния статус на екосистемите и екосистемните услуги и на елементите на зелената инфраструктура за осигуряване на свързаност на мрежата Натура 2000 и създаване на екологични коридори. Това ще допринесе за прилагането на политиката и законодателството на ЕС не само в областта на двете природозащитни директиви, но също така и по отношение на Стратегията за биологичното разнообразие 2030, както и Европейския зелен пакт. Стратегията за биологичното разнообразие се определят амбициозни цели за: i) защита законово на най-малко 30% от сухоземната територия и 30% от морската територия на ЕС и за интегриране на екологичните коридори в рамките на ефективно действаща трансевропейска мрежа за защита на природата; ii) строга защита на най-малко една трета от защитените зони на ЕС, включително всички девствени и вековни гори в ЕС; iii) ефективно управление на всички защитени зони, като се определят ясни природозащитни цели и мерки и се извършва подходящ мониторинг. В стратегията също така е определен план на ЕС за възстановяване на природата — поредица от конкретни ангажименти и действия за възстановяване на деградиралите екосистеми в целия ЕС до 2030 г. и за устойчивото им управление, като се обърща внимание на ключовите фактори за загубата на биологично разнообразие. Същият е въведен в Регламент (ЕС) 2024/1991 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2024 година относно възстановяването на природата и за изменение на Регламент (ЕС) 2022/869.

Много от икономическите сектори на България зависят от качеството на околната среда и екосистемите – въздух, почви, води и биологично разнообразие. В този смисъл, подобряването на състоянието на видовете и природните местообитания в България ще допринесе за опазването на природното наследство, здравето, благосъстоянието на хората и националната идентичност.

Постоянното осъзнаване на биологичното разнообразие и неговото значение за живота на хората е важна задача, за изпълнението на която следва да се полагат постоянни усилия. В тази връзка, в НРПД 2021-2027 г. е поставен специален фокус върху повишаване на информираността и насърчаване на положителна ангажираност на населението към Натура 2000 в България. Рамката популяризира важноста на широк спектър от екосистеми, природни местообитания и видове, за обществото като цяло и тяхната икономическа стойност ще бъде допълнително разработена, чрез монетарно остойностяване на стойността на екосистемните услуги. Доказано е, че защитата на биологичното разнообразие осигурява буфер от въздействието на изменението на климата и съществено допринася за намаляване на риска от възникване на пандемии като Covid-19. Подобро управление на природните екосистеми може да увеличи

естественния адаптационен капацитет на биологичното разнообразие, като същевременно допринесе за смекчаване на изменението на климата, устойчиво социално и икономическо развитие с положителен ефект върху благосъстоянието на местното население.

Биоразнообразието, екосистемните услуги и икономическите, социалните и културните ползи, които те предоставят, са жизненоважни за продължаващо икономическо възстановяване от Covid-19 и здравословно и устойчиво бъдеще на България. Националната програма за развитие на България 2030, Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г. признават ролята на природното наследство за икономическото развитие и просперитет на България. В допълнение към инвестициите във физическа инфраструктура, инвестирането директно в опазването на биологичното разнообразие е от основно значение за поддържане и подобряване на ползите, които получаваме от природата. Като се има предвид, че въздействието от изменението на климата върху икономиката, обществото и водната среда ще бъдат усетени най-тежко по непряк начин, чрез влошаването на екосистемните услуги и биоразнообразието, което ще има значителни социално-икономическите ефекти, предвидените преки и непреки конзервационни дейности са изключително належащи. В допълнение, тези дейности ще генерират зелени работни места и за постигане на целите на ЕС за климатична неутралност.

В рамките на ПОС 2021-2027 г. през месец октомври 2025 г. започна изпълнението на проект № BG16FFPR002-3.023-0001 „Интегриране на екосистемния подход и прилагане на природосъобразни решения при опазването на защитените зони от мрежата Натура 2000“, който цели осигуряване на качествено и модерно управление на биоразнообразието и Натура 2000 в България. За интегриране на екосистемния подход и прилагане на природосъобразни решения при опазването на защитените зони в проекта са планирани следните основни дейности: определяне на специфични цели и мерки на защитени зони от мрежата Натура 2000, включваща разработване на специфични цели и мерки за 250 зони и мерки за 90 защитени зони, както и каталог от решения, базирани на природата; завършване на процеса на картиране и оценка на състоянието на екосистемите и техните услуги и на зелената инфраструктура на територията на мрежата Натура 2000, както и монетарна оценка за екосистемите и техните услуги; оценка и контрол на данните. Очакваните резултати от изпълнението на тези дейности са разработени специфични цели за защитените зони от мрежата Натура 2000 и мерки за опазването им, с фокус върху прилагането на решения, базирани на природата; картирани екосистеми и елементи на зелената инфраструктура в защитените зони от мрежата Натура 2000; оценено състояние на екосистемите и екосистемните услуги, монетарно остойностяване на икономическата им стойност и оценка на състоянието на елементите на зелената инфраструктура в мрежата Натура 2000; създадени специализирани бази данни за екосистемите, екосистемните услуги и зелената инфраструктура в мрежата Натура 2000 и тяхната визуализация в съществуваща информационна среда, включително по групи икономически дейности, съгласно Регламента за таксономията; възстановени 150 ха значими за климата екосистеми; осигурена подкрепа на обществеността, чрез включването ѝ в процеса на взимане на решения за опазването на защитените зони от мрежата Натура 2000 и изграден административен капацитет. С изпълнението на проекта ще се осигури необходимата база данни и информация за разработване на териториални планове за управление на защитените зони от мрежата Натура 2000, което ще допринесе за по-ефективното им управление. Също така, с резултатите по проекта ще се осигури допълнителна актуална

информация за извършване на оценки на инвестиционни намерения по реда на чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие.

През 2025 г. МОСВ завърши процеса по определяне на специфични и подробни природозащитни (СПЦ) цели за 90 бр. защитени зони от мрежата Натура 2000 с осигурено национално финансиране, като за тези защитени зони по проект № BG16FFPR002-3.023-0001 следва да се определят съответните подходящи мерки.

В Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ) е включено изпълнението на една реформа с отговорна институция МОСВ и имаща отношение към управлението на мрежата „Натура 2000“. Реформата касае приемане и обнародване на Закон за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) като беше изпълнена с обнародването на промените в закона в ДВ, бр. 88 от 20 октомври 2023 г. Със закона бяха създадени органи за управление на мрежата „Натура 2000“ и се определиха техните правомощия и териториален обхват, както и се въведе задължението за разработване на специфични и подробни цели на опазване и на планове за управление на всички защитени зони. Национална рамка за приоритетни действия за Натура 2000 беше въведена на законодателно ниво. Отражаването на промените и допълненията на ЗБР беше извършено в Устройствения правилник на МОСВ, Правилника за устройството и дейността на регионалните инспекции по околната среда и водите, Правилника за дейността, организацията на работа и състав на Басейнова дирекция „Черноморски район“ и Правилника за устройството и дейността на дирекциите на националните паркове през 2024 г. Във връзка с параграф 16 от ПЗР на ЗБР с Постановление на Министерския съвет № 236/7.11.2025 г. се прие Наредба за условията и реда за разработване и утвърждаване на териториални планове за управление на защитени зони, обнародвана в ДВ, бр. 96 от 11.11.2025 г. В наредбата са регламентирани обекта, предмета и целта на териториалните планове за управление, реда за тяхното разработване, утвърждаване, преразглеждане и актуализация. Регламентира се и ред за извършване на промени в плановете, както и участието на всички заинтересовани страни и широката общественост. Съобразени са и допълнително са конкретизирани законовите правомощия и задължения на органите за управление на защитените зони на национално и регионално ниво, както и участието на комитетите на заинтересованите страни и на Националния съвет за биологично разнообразие към МОСВ в процесите по разработване, преразглеждане, промени и актуализация на плановете.

НРПД има съществен принос за изпълнение на целите, заложи в Стратегията на ЕС „От фермата до трапезата“ за намаляване на използването на пестициди и насърчаване на биологичното земеделие, вкл. прилагане на земеделски практики, допринасящи за адаптация към климатичните промени, като подобряване на почвената екосистема и хранителните вещества в почвите и способността на земеделските и горски екосистеми да поглъщат въглерод.

НРПД пряко допринася за изпълнение на Парижкото споразумение и Стратегията за горите на ЕС за опазване и адаптация на горите към климатичните промени. Ще се запази и подобри състоянието на приоритетни горски хабитати и ще се допринесе за постигане на целта за обособяване на 10% гори във фаза на старост. Ще се постигнат целите на Зелената сделка на ЕС за възстановяване на биологичното разнообразие и намаляване на замърсяването, чрез подобряване на превенцията на горски пожари. Възстановяването на ключови за биоразнообразието и климата екосистеми ще осигури свързаност на мрежата Натура 2000, което ще допринесе за постигане на целите от Стратегията за биоразнообразието на ЕС 2030, с принос към Плана за възстановяване на природата. Усилията са насочени и към възстановяване на увредени екосистеми и към намаляване на риска от природни бедствия и тяхното въздействие.

Раздел 2: Аналитична част

1. Анализ на данните по индикатори:

Таблица: Индикатори за отчитане на напредъка за НРПД 2021 – 2027 г. за 2025 г.

Тип индикатори по ниво на отчитане	Име на индикатора	Отговорна структура	Източник на информация	Отчетена стойност за 2025 г.
Индикатори, които се отчитат на национално ниво	И.В.1: Процент на видовете с подобрен консервационен статус (установени въз основа на отчитане съгласно член 17 от Директивата за опазване на естествените местообитания и дивата флора и отчитане съгласно член 12 от Директивата за птиците)	Национална структура за управление Натура 2000	На база докладване по чл.12 от Директивата за птиците и по чл.17 от Директивата за местообитанията	Неприложимо (В съответствие със сроковете, предвидени за докладване по чл.17 от Директивата за местообитанията и докладването по чл.12 от Директивата за птиците)
	И.В.2: Процент на местообитанията с подобрен консервационен статус (въз основа на член 17 от Директивата за опазване на естествените местообитания и дивата флора)	Национална структура за управление Натура 2000	На база докладване по чл.17 от Директивата за местообитанията	Неприложимо (В съответствие със сроковете предвидени за докладване по чл.17 от Директивата за местообитанията)
Индикатори, които се отчитат на ниво програма	И.Р.1. Площ на природни местообитанията и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им (в хектари)	Национална структура за управление Натура 2000	Обобщени справки от отделните програми за финансиране	0 ха
	И.Р.2. Процент от защитените зони с ефективно управление	Национална структура за управление Натура 2000	Обобщени справки от отделните програми за финансиране	Неприложимо (Еднократно (декември 2021, декември 2027 г.)

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

Тип индикатори по ниво на отчитане	Име на индикатора	Отговорна структура	Източник на информация	Отчетена стойност за 2025 г.
	И.Р.3. Брой картирани екосистеми за цялата територия на мрежата Натура 2000, в т.ч. оценено състоянието им и екосистемните услуги, които те предоставят	Национална структура за управление Натура 2000	Обобщени справки от отделните програми за финансиране	Неприложимо (Еднократно (декември 2021, декември 2027 г.)
	И.Р.4. Стойност на договорирани и реално разплатени средства за изпълнение на мерките на НРПД 2021-2027 г. (в евро)	Национална структура за управление Натура 2000	Обобщени справки от отделните програми за финансиране	140 436 383,91 евро договорирани средства за изпълнение на мерките на НРПД 71 257 167,80 евро реално разплатени средства за изпълнение на мерките на НРПД

Съгласно предоставената информация от програмите за индикатор И.Р.1 „Площ на природни местообитания и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им“ е „0“ ха, тъй като бенефициентите не са отчетели изпълнени стойности към 31.12.2025 г. Отчитането на целевите стойности на индикатора за резултат се отчита при приключване на проектите, но това не означава, че няма напредък по физическото изпълнение на проектите. По отношение на интервенциите от СПРЗСР не е предоставена информация от МЗХ.

Посочените стойности на индикатор И.Р.4. Стойност на договорирани и реално разплатени средства за изпълнение на мерките на НРПД 2021-2027 г. (в евро) са с натрупване и обхващат периода от 2022 г. до 2025 г.

2. Анализ на степента на физическо (техническо) изпълнение на приоритетите и мерките на НРПД:

За целите на подобряване на природозащитното състояние на местообитания и видове съгласно чл. 17 от Директива за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птици в 3^{-те} приоритетни потребности са планирани:

- 14 мерки, изпълняващи хоризонтални мерки, касаещи управлението и администрирането на НРПД;
- 53 консервационни мерки за запазване и възстановяване по „Натура 2000“;
- 7 мерки за подкрепа на конкретни видове, които не са свързани със специфични екосистеми или местообитания.

Приоритетна потребност 1: Хоризонтални мерки и административни разходи, свързани с Натура 2000 - включва 14 мерки на обща стойност 104 760 000,00 €

Предприети са действия за изпълнение на седем мерки – 1, 4, 7, 8, 9, 11 и 12 от ПОС 2021 – 2027 г., ПТП 2021-2027 г. чрез Европейския фонд за регионално развитие и чрез държавния бюджет.

Мярка 1 и 11 са включени в проект № BG16FFPR002-3.023-0001 „Интегриране на екосистемния подход и прилагане на природосъобразни решения при опазването на защитените зони от мрежата Натура 2000“ по ПОС 2021-2027 г. на обща стойност 18 662 153,66 евро с бенефициент дирекция „Национална служба за защита на природата“ (НСЗП) в Министерство на околната среда и водите (МОСВ). Към декември 2025 г. проектът е в изпълнение със сключени договори за основните му дейности, имащи връзка с мерките от НРПД. Разплатените средства по двете мерки са в размер на 6 531 753,78 евро (*договореният и разплатеният ресурс включва и дейности извън обхвата на НРПД*).

По мярка 4 дирекция НСЗП в МОСВ изпълнява проект № BG16FFPR002-3.004-0001 „Функционално обезпечаване на органите за управление на мрежата Натура 2000“ по ПОС 2021-2027 г. на стойност 2 161 079,32 евро. Разплатените средства са в размер на 780 949,59 евро.

По отношение на мярка 7 Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) е обявила обществена поръчка на стойност 920 325,39 евро. Поръчката е обжалвана и след решение на ВАС е прекратена, респ. не са разходвани финансови средства. ИАОС подготвя документация за обявяване на нова обществена поръчка.

По отношение на мярка 8, частта, свързана с Националната структура за управление на мрежата Натура 2000 в България, касаеща обезпечаване на човешкия капацитет се реализира със средства от националния бюджет, а останалата част от мярката, свързана с осигуряване оценка за изпълнението на НРПД, е адресирана в проект BG16RFTA001-1.009-0002 „Управление на Националната рамка за приоритетни действия за „Натура 2000“ (НРПД)“ по Програма „Техническа помощ“ 2021 – 2027 г., изпълняван от дирекция НСЗП в МОСВ. Проектът е на стойност 168 726,32 евро. Разплатените средства за 2025 г. възлизат на 49 279,84 евро.

По отношение на Мярка 9, през 2025 г. ИАОС по договори на обща стойност 1 007 015,74 евро е извършила следното :

- Изпълнява договор с предмет „Теренни проучвания на гнездящи видове птици, изготвяне на доклади съгласно чл. 12 от Директивата за дивите птици“ на стойност 457 329,93 евро. Разплащанията по договора за 2025 г. възлизат на 365 863,95 евро;

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

- Изпълнява договор с предмет „Теренни проучвания на видове, обект на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитания, с недостатъчно информация на биогеографско и национално ниво“ на стойност 87 369,56 евро. Разплащанията по договора за 2025 г. възлизат на 17 473,91 евро;
- Изпълнява договор с предмет „Изготвяне на докладите за природозащитно състояние за периода 2019 – 2024 г. на видовете и типовете местообитания, предмет на опазване по чл. 17 от Директивата за местообитанията“ на стойност 462 316,25 евро. Разплащанията по договора за 2025 г. възлизат на 416 084,63 евро;

Реално разплатените средства по тези договори за 2025 г. са 799 422,49 евро.

Мониторинговите дейности към НСМСБР, осъществявани от РИОСВ и ДНП през 2025 г. са на стойност 12 782,30 евро, осигурени от ПУДООС. В рамките на текущите си дейности служители на ИАОС и РИОСВ изпълняват дейности по мониторинг на биологичното разнообразие, което се заплаща чрез основна заплата.

Допълнителен принос към мониторинговите дейности, включващи и видове, предмет на опазване в защитените зони, е осигурен от сектор „Ограничаване загубата на биологичното разнообразие и запазване на естествените екосистеми“ на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда. През 2025 г. са отпуснати финансови средства за осъществяване на схемата за мониторинг на обикновените видове птици и национално преброяване на гнездата на белия щъркел, като част от Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие в размер на 38 759,00 евро.

По отношение на мярка 12 с финансиране от ПОС 2021-2027 г. се изпълнява проект № BG16FFPR002-4.001-0001 „Повишаване техническата обезпеченост и капацитета на структурните звена на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" и подготовка на населението за реагиране при горски пожари“ с бенефициент Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" към МВР. Проектът включва и изпълнение на мярка 27 от НРПД като е на обща стойност 83 497 245,08 евро. Разплатените средства през 2025 г. по проекта, вкл. и по 27 мярка са 5 340 157,36 евро.

По отношение на мярка 13 от Министерство на регионалното развитие и благоустройството поясняват, че по Програмите за териториално сътрудничество със Сърбия, Турция и Северна Македония, за които България е управляващ орган, за 2025 г. не са изпълнявани проекти с включени дейности, допринасящи за изпълнението на НРПД 2021-2027. По отношение на мярка 14 с писмо вх. № 04-00-3806/04.01.2024 г. Министерство на образованието (МОН) информира МОСВ, че в Програма „Образование“ не са включени мерки от НРПД. В тази връзка мярка 14 е неприпозната за изпълнение от МОН.

Приоритетна потребност 2: Свързани с обекти мерки за запазване и възстановяване в рамките на „Натура 2000“ и извън нея - включва 53 мерки на обща стойност 602 312 240,00 €

Предприети са действия за изпълнение на тридесет мерки, както следва: 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 31, 33, 36, 46, 47, 48, 49, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66 и 67 от ПОС 2021 – 2027 г. чрез Европейския фонд за регионално развитие и Европейския фонд за морско дело и рибарство:

По отношение на мерки 17, 20 и 22, които попадат в обхвата на Процедура BG14MFPR001-1.008 „Защита на екологичното състояние на морската среда“, Специфична цел 1.6 „Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми“, Приоритет 1 „Насърчаване на

устойчивото рибарство и на възстановяването и опазването на водните биологични ресурси“ на Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021 – 2027 г. (ПМДРА) чрез Европейския фонд за морско дело и рибарство са отворени два приема през месец август и месец октомври 2025 г. Към момента са получени общо три проектни предложения.

По отношение на мярка 18, Процедура BG14MFPR001-1.007 „Специфично оборудване на риболовния кораб, дейности и иновации, целящи опазването на околната среда и на биоразнообразието“, Специфична цел 1.6 „Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми“, Приоритет 1 „Насърчаване на устойчивото рибарство и на възстановяването и опазването на водните биологични ресурси“ на ПМДРА са отворен прием на 15.01.2025 г., но не е получено нито едно проектно предложение.

По отношение на мярка 21 е обявена процедура BG14MFPR001-1.001 „Контрол и правоприлагане“. По процедурата са сключени 7 договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с един бенефициент – Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури. Общата стойност на договорените средства е 5 348 306 евро, а разплатените възлизат на 471 768,50 евро. Договореният и разплатеният ресурс включва и дейности извън обхвата на НРПД.

По отношение на мерки 23, 24, 31 и 64 по ПОС 2021-2027 г. е планирано обявяване на процедура „Изпълнение на мерки 23, 24, 31 и 64 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ през четвърто тримесечие на 2025 г. съгласно индикативната годишна работна програма (ИГРП). Очаква се обявяване на процедурата през 2026 г.

По отношение на мерки 26, 29, 33 и 60 по ПОС 2021-2027 г. е планирано обявяване на процедура „Изпълнение на мерки 26, 29, 33 и 60 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ през четвърто тримесечие на 2025 г., съгласно ИГРП на програмата. Очаква се обявяване на процедурата през 2026 г.

По отношение мярка 35 се установява идентичност с индикативния обхват на дейности от мярка 33, като в тази връзка мярка 35 отпада от обхвата на ПОС 2021-2027 година.

По отношение на мярка 27 изпълнението ѝ е описано в приоритетна потребност 1, мярка 12.

По отношение на мерки 28 и 61 беше обявена процедура BG16FFPR002-3.002 „Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“ през 2023 г. и процедура BG16FFPR002-3.015 „Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 – 2“ през 2024 г., приключили без одобрени проектни предложения. През 2025 г. беше обявена процедура „BG16FFPR002-3.021 - Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 – 3“ с краен срок за подаване на проектни предложения през м. ноември 2025 г.

По отношение на мярка 36 Управляващият орган на ПОС 2021 – 2027 г. анализира резултатите от изпълнения проект по пилотна процедура № BG16M1OP002-3.022 „Подобряване на природозащитното състояние на степни природни местообитания чрез закупуване на земи“ с бенефициент РИОСВ-Варна, финансиран от ОПОС 2014-2020 г. В анализа се констатира, че съществува сериозен риск при обявяване на процедура в изпълнение на мярка 36, изразяващ се в неспазване на принципа на добро финансово управление на средствата от ЕС, както и непостигане на желаните резултат за подобряване на природозащитното състояние на природно местообитание 62C0* „Понто-сарматски степи“. С оглед на това се обследват възможности за финансиране

извършването на преки консервационни дейности за подобряване на природозащитното състояние на местообитанието.

По отношение на мерки 46, 47, 48, 49 и част от обхвата на мярка 74 се изпълняват шест проекта по процедура № BG16FFPR002-3.005 „Изпълнение на мерки 46, 47, 48, 49 и 74 (част I) от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“ с финансиране от ПОС 2021-2027 г. Бенефициенти по проектите са държавните предприятия за управление на горите, а именно Северозападно държавно предприятие, Северноцентрално държавно предприятие, Североизточно държавно предприятие, Югоизточно държавно предприятие, Югозападно държавно предприятие и Южноцентрално държавно предприятие. Общата стойност на договорените средства е 20 785 369,64 евро, а разплатените възлизат на 276 650,28 евро.

По отношение на мерки 54, 55 и 56 по процедура BG16FFPR002-3.001 „Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ се изпълнява проект № BG16FFPR002-3.001-0001 "Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия (НРПД) за Натура 2000 на територията на Община Шабла" с бенефициент община Шабла. Договорените средства са в размер на 322 665,03 евро. Реално разплатените средства по проекта през 2025 г. възлизат на 186 611,36 евро.

По отношение на мерки 58 и 66, същите са включени в Процедура BG14MFPR001-2.005 „Аквакултури, осигуряващи екологични услуги“ на ПМДРА. Процедурата е отворена за прием на проектни предложения през април 2025 г. и са сключени 11 договора за предоставяне на БФП на обща стойност 2 142 943,12 евро, а разплатените средства са 451 335, 67 евро. Договореният и разплатеният ресурс включва и дейности извън обхвата на НРПД.

По отношение на мерки 59, 62, 63 и 72 по ПОС 2021-2027 г. е планирано обявяване на процедура „Изпълнение на мерки 59, 62, 63 и 72 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ през четвърто тримесечие на 2025 г., съгласно ИГРП на програмата. Очаква се обявяване на процедурата през 2026 г.

По отношение на мярка 67 по процедура BG16FFPR002-3.008 "Изпълнение на мярка 67 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000" се изпълнява проект BG16FFPR002-3.008-0002 "Опазване на пещеролюбиви видове прилепи" на стойност 389 757,79 евро от Сдружение „Асоциация наука за природата“. Реално разплатените средства по проекта през 2025 г. възлизат на 200 728,08 евро.

Приоритетна потребност 3: Допълнителни мерки за конкретни видове, които не са свързани със специфични екосистеми или местообитания - включва 7 мерки на обща стойност 9 280 000,00 €

Предприети са действия за изпълнение на седем мерки, както следва: 68, 69, 70, 71, 72, 73 и 74 с финансиране от ПОС 2021 – 2027 г. чрез Европейския фонд за регионално развитие и чрез държавния бюджет:

По отношение на мярка 68 Агенция „Пътна инфраструктура“ изпълнява проект BG16FFPR002-3.009-0001 „Изпълнение на мерки за зелена инфраструктура с цел подобряване на свързаността между фрагментираните местообитания на видове влечуги, в рамките на Приоритет 3 „Биологично разнообразие“ на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.“ на стойност 767 040,01 евро. Реално разплатените средства по проекта през 2025 г. възлизат на 38 352,00 евро.

По отношение на мярка 69 СУ „Св. Климент Охридски“ изпълнява проект BG16FFPR002-3.010-0001 „Подобряване на природозащитното състояние на Cottus gobio (Главоц) и Misgurnus fossilis (Виюн) чрез увеличаване на запасите в подходящи

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

местообитания“ на стойност 180 983,74 евро. Реално разплатените средства по проекта през 2025 г. възлизат на 36 196,75 евро. Също през 2025 г. беше обявена втора процедура BG16FFPR002-3.022 „Изпълнение на мярка 69 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 – 2“ с цел подобряване на природозащитното състояние на вида Виюн (*Misgurnus fossilis*) чрез „подсилване“ на популацията в подходящи местообитания.

По отношение на мярка 70 се изпълняват 17 бр. договори с 6 бр. бенефициента по процедура BG16FFPR002-3.011 „Изпълнение на мярка 70 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ на обща стойност 2 194 382,89 евро. Реално разплатените средства по проектите през 2025 г. възлизат на 201 698,63 евро.

По отношение на мярка 71 по ПОС 2021-2027 г. е планирано обявяване на процедура „Изпълнение на мярка 71 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ през четвърто тримесечие на 2025 г., съгласно ИГРП на програмата. Очаква се обявяване на процедурата през 2026 г.

По отношение на мярка 72, същата е включена в процедура „Изпълнение на мерки 59, 62, 63 и 72 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“, планирана за обявяване през четвърто тримесечие на 2025 г., съгласно ИГРП на ПОС 2021-2027 г. Очаква се обявяване на процедурата през 2026 г.

Предприети са действия за изпълнение на мярка 73 „Компенсация за щети, причинени от мечка – съгласно чл. 79, ал. 2 от Закона за лова и опазване на дивеча“. През 2025 г. с финансиране от държавния бюджет са компенсирани 179 физически и юридически лица за нанесени щети от кафява мечка. За 2025 г. Министерството на околната среда и водите със средства от държавния бюджет е изплатило 195 126,39 евро.

По отношение на мярка 74 по ПОС 2021-2027 г. е планирано обявяване на процедура „Изпълнение на мярка 74 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ през четвърто тримесечие на 2025 г. съгласно ИГРП на програмата. Очаква се обявяване на процедурата през 2026 г.

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

Информацията за изпълнение на мерките за 2025 г. е представена и в табличен вид:

Източник на финансиране	Процедура	Мярка от НРПД	Договорирани средства (в евро)	Реално разплатени средства (в евро)
Приоритетна потребност 1: Хоризонтални мерки и административни разходи, свързани с Натура 2000 - включва 14 мерки на обща стойност 104 760 000,00 €				
ПОС	BG16FFPR002-3.023	Мярка 1 и 11	18 662 153,66	6 531 753,78
ПОС	Предстои обявяване през 2026 г./ Включена в ИГРП за 2026 г.	Мярка 2	0	0
ПОС	Включена в ПОС	Мярка 3	0	0
ПОС	BG16FFPR002-3.004	Мярка 4	2 161 079,32	780 949,59
ПОС	Включена в ПОС	Мярка 5	0	0
СПРЗСР	Не е предоставена информация	Мярка 6	Не е предоставена информация	Не е предоставена информация
Държавен бюджет	неприложимо	Мярка 7	920 325,39	0
ПТП	BG16RFTA001-1.009	Мярка 8	168 726,32	49 279,84
Държавен бюджет	неприложимо	Мярка 9	1 007 015,74	799 422,49
ПУДООС	неприложимо	Мярка 9	193 794,96	38 759,00
ПОС	BG16FFPR002-4.001	Мярка 12 и 27	83 497 245,08	5 340 157,36
ПТС	-	Мярка 13	0	0
ПО	Неприпозната за изпълнение	Мярка 14	0	0
Приоритетна потребност 2: Свързани с обекти мерки за запазване и възстановяване в рамките на „Натура 2000“ и извън нея - включва 53 мерки на обща стойност 602 312 240,00 €				
СПРЗСР	Не е предоставена информация	Мерки 15, 25, 32, 34, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,50, 51, 52 и 57	Не е предоставена информация	Не е предоставена информация
ПМДРА	Включена в ИГРП за 2026 г.	Мярка 16	0	0
ПМДРА	BG14MFPR001-1.008	Мерки 17, 20 и 22	0	0

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

Източник на финансиране	Процедура	Мярка от НРПД	Договорирани средства (в евро)	Реално разплатени средства (в евро)
ПМДРА	BG14MFPR001-1.007	Мярка 18	0	0
ПМДРА	Включена в ПМДРА	Мярка 19	0	0
ПМДРА	BG14MFPR001-1.001	Мярка 21	5 348 306,00	471 768,50
ПОС	Предстои обявяване през 2026 г.	Мерки 23, 24, 31 и 64	0	0
ПОС	Предстои обявяване през 2026 г.	Мерки 26, 29, 33 (35) и 60	0	0
ПОС	BG16FFPR002-4.001	Мярка 27	Отчита се с мярка 12	Отчита се с мярка 12
ПУДООС	Неприложимо	Мярка 30	0	0
ПОС	Включена в ПОС	Мярка 36	0	0
ПОС	BG16FFPR002-3.021	Мерки 28 и 61	За трети път обявена – в оценка	0
ПОС	BG16FFPR002-3.005	Мерки 46, 47, 48, 49 и част от 74	20 785 369,64	276 650,28
ПОС	BG16FFPR002-3.001	Мерки 54, 55 и 56	322 665,03	186 611,36
ПОС	Включена в ИГРП за 2026 г.	Мярка 53	0	0
ПМДРА	BG14MFPR001-2.005	Мерки 58 и 66	2 142 943,12	451 335,67
ПОС	Предстои обявяване през 2026 г.	Мерки 59, 62, 63 (вкл. мярка 72)	0	0
ПОС	Включена в ИГРП за 2026 г.	Мярка 65	0	0
ПОС	BG16FFPR002-3.008	Мярка 67	389 757,79	200 728,08
Приоритетна потребност 3: Допълнителни мерки за конкретни видове, които не са свързани със специфични екосистеми или местообитания - включва 7 мерки на обща стойност 9 280 000,00 €				
ПОС	BG16FFPR002-3.009	Мярка 68	767 040,01	38 352,00
ПОС	BG16FFPR002-3.010	Мярка 69	180 983,74	36 196,75
ПОС	BG16FFPR002-3.011	Мярка 70	2 194 382,89	201 698,63
ПОС	Предстои обявяване през 2026 г.	Мярка 71	0	0
ПОС	Предстои обявяване през 2026 г.	Мерки 72 (заедно с мерки 59, 62 и 63)	0	0
Държавен бюджет	неприложимо	Мярка 73	неприложимо	195 126,39

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

Източник на финансиране	Процедура	Мярка от НРПД	Договорирани средства (в евро)	Реално разплатени средства (в евро)
ПОС	Предстои обявяване през 2026 г.	Мярка 74 - част	0	0

ПО: Програма „Образование“ 2021-2027 г.

ПОС: Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

ПТП: Програма „Техническа помощ“ 2021-2027 г.

ПМДРА: Програма за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г.

ПУДООС: Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

СПРЗСР: Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г.

ПТС: Програми за териториално сътрудничество със Сърбия, Турция и Северна Македония 2021-2027 г.

3. Анализ на финансовото изпълнение на НРПД:

При така представената информация от програмите, финансиращи мерките от НРПД, са договорирани средства от 01.01.2025 г. до 31.12.2025 г. в размер на 45 859 726,49 евро. Реално разплатените суми за същия период от фондовете на Европейския съюз и държавния бюджет са 16 075 125,39 евро.

Стойността на договорените средства за 2023 г., 2024 г. и 2025 г. е в размер на 140 436 383,91 евро, което представлява 19,60% от общата индикативна стойност на приоритетните потребности на НРПД. Стойността на реално разплатените средства за 2023 г., 2024 г. и 2025 г. възлиза на 71 257 167,80 евро, като процентът на финансово изпълнение е 9,95% от общата индикативна стойност на НРПД.

4. Анализ на управлението и администрирането на НРПД:

В рамките на процеса по разработване и утвърждаване на специфични и подробни природозащитни цели на защитените зони в МОСВ са постъпили по-нови научни данни. С цел прецизиране прилагането на мерките от НРПД, звеното за управление регулярно дава указания към УО на програмите за уточняване обхвата на мерките по отношение на разпространенията на местообитанията на видове и типове природни местообитания. Дирекция НСЗП участва в Комитетите за наблюдение на програмите, осигуряващи финансиране на мерки от НРПД. В рамките на комитетите се предоставят, разглеждат и одобряват методологии и критерии за оценка по процедури за одобрение от членовете им, както и се съгласуват индикативни годишни работни програми, вкл. техните изменения. Също така разглежда и одобрява предложения за изменения на съответната програма, включително за преразпределение на средства по приоритети, както и други въпроси, свързани с изпълнението на съответната програма. В тази връзка, Структурата за НРПД активно участва и предоставя становища по документите, както и гласува в заседанията. Следва да се отбележи, че Комитетите за наблюдение са колективни органи, които вземат съответните решения с мнозинство и поради тази причина част от предложенията на Структурата не винаги се отчитат.

Възнагражденията на служителите от специализираната администрация на Министерство на околната среда и водите, отговорни за управление на НРПД, са обезпечени от държавния бюджет. Като общата численост на служителите, ангажирани с тези функционални задължения, е 7 служители. В бюджета на МОСВ в програмен формат за 2025 г., разходите, свързани с управлението на мрежата Natura 2000 се планират и отчитат в *Област на политика по опазването и ползването на компонентите на околната среда 1900.01.00, Бюджетна програма 1900.01.04 „Съхраняване, укрепване и възстановяване на екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси“*. Създадена е аналитична сметка към бюджетната програма, в която се отчитат разходите, свързани с управлението на мрежата Natura 2000.

5. Информационно обезпечаване на реализацията на НРПД:

НРПД 2021 – 2027 г. и годишните доклади за отчитане на напредъка по изпълнението ѝ са публикувани на официалната интернет страница на Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Natura 2000: <https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/Documents>.

6. Анализ на необходимостта от изменения и допълнения на НРПД:

НРПД 2021 – 2027 г. е одобрена от Европейската комисия през 2022 г. Към края на 2025 г., степента на изпълнение обобщена на база получената информация от програмите не обосновава допълване и изменение, тъй като голяма част от мерки са в ход, но естеството на дейностите, предполага докладване на постигнатите индикатори едва при приключване на проектите. Някои от процедурите са преобявявани няколко пъти, поради липса на подадени проектни предложения. Към настоящия момент не са налични и научно обосновани предложения, произтичащи от промени в състоянието на видове или местообитания, които да налагат изменение на НРПД.

През 2026 г. в рамките на проект BG16RFTA001-1.009-0002 „Управление на Националната рамка за приоритетни действия за „Натура 2000“ ще бъде извършена междинна оценка на ефективността на мерките от НРПД.

7. Изводи, отчетени слабости и грешки, предприети мерки за отстраняване на констатираните слабости и грешки:

В процеса на изпълнение на програмите на ЕС за периода 2021 – 2027 г., финансиращи мерките в НРПД, екипът за управление и изпълнение на НРПД продължава дейностите си като: изготвя становища за насоки/препоръки за планиране на процедури в изпълнение на мерките, към УО на програмите за финансиране, консултира финансиращите програми, взема участие в заседанията на Комитетите за наблюдение на програмите.

По отношение на включването на мерки от НРПД за изпълнение чрез Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР), неприпознати мерки остават:

- Мярка 34 „Превръщане на обработваеми земеделски земи в постоянно затревени площи, в гнездови райони на застрашени видове птици“;
- Мярка 42 „Поддържане и подобряване на местообитанията на защитени видове птици в оризищата“;
- Мярка 43 „Поддържане на мозаечния ландшафт в земеделските земи със смесено земеползване“
- Мярка 57: Подобряване природозащитното състояние на сладководни типове природни местообитания чрез изграждане и поддържане на съоръжения за пречистване на отпадни води“

За изпълнение от Европейски социален фонд неприпозната остава мярка 14 „Разработване и изпълнение на програми за екологично образование, с фокус върху Натура 2000, за ученици и студенти“.

С писмо с изх. № 04-00-3376/01.12.2025 на Министерството на околната среда и водите до Министерството на земеделието и храните, отговорно за изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023-2027 г. (СПРЗСР), е изискана информация за предоставяне на данни за индикаторите и финансовите параметри на мерките от НРПД с източник на финансиране Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за гарантиране на земеделието за 2025 г. С писмо с вх. № 04-00-3376-1/23.12.2025 г. на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) са предоставени линкове към публично достъпна информация и данни, от които не е възможно извличане на конкретна информация за отчитане на индикаторите по отношение на защитените зони от мрежата „Натура 2000“ в обхвата на Национална рамка за приоритетни действия за Натура 2000. Изпратено е второ писмо до ДФЗ, като до настоящия момент не е получен отговор.

За поредна година УО на СПРЗСР не предоставя данни за изпълнението на интервенциите от програмата. Това обстоятелство възпрепятства ефективното и ефикасно управление на НРПД и извършването на обстойния анализ на степента на изпълнение на мерките от НРПД. СПРЗСР е отговорен за реализацията на общо 18 мерки от НРПД, подкрепящи дейности по: подобряване, възстановяване, поддържането на природозащитното състояние на местообитания, видове и техните местообитания, предмет на опазване съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за дивите птици, повишаване и изграждане на капацитета за устойчиво управление на земеделски земи на територията на защитени зони от екологичната мрежа Natura 2000, възможности за компенсация за наложени режими/ограничения на дейности в обхвата на защитени зони от Natura 2000, попадащи в земеделски терени и др. Чрез реализацията на тези мерки в края на програмния период се очаква да бъдат подкрепени над 46 вида защитени видове птици и над 53 типа местообитания, които са определени с различен консервационен статут на защита съобразно европейското и българското законодателство. СПРЗСР е и с най-голям прогнозен дял на финансова подкрепа за целия програмен период. С реализацията на мерките, подкрепени от ЕФГЗ и ЕЗФРЗСР, се цели подобряване и/или поддържане на природозащитното състояние на природните местообитания и видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата „Натура 2000“.

8. Заключение:

През отчетния период са обявени процедури по ПОС, ПМДРА, интервенции СПРЗСР (информацията е публично достъпна на страницата на СПРЗСР) и са сключени договори за изпълнение на мерките по трите приоритетни потребности от финансиране. Съгласно предоставената информация от програмите за индикатор И.Р.1 „Площ на природни местообитания и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им“ е „0“ ха, тъй като бенефициентите не са отчетили изпълнени стойности към 31.12.2025 г. Отчитането на целевите стойности на индикатора за резултат се отчита при приключване на проектите, но това не означава, че няма напредък по физическото изпълнение на проектите. По отношение на интервенциите от СПРЗСР не е предоставена информация от МЗХ.

През 2025 г. програмите обявиха повторно процедури за набиране на проектни предложения в изпълнение на НРПД. Някои от процедурите бяха преобявени поради липса на подадени проектни предложения или поради необходимост от цялостно изпълнение на дейности, целеви обекти и защитени зони от дадена мярка от НРПД. Текущо се провеждат оценки на постъпили проектни предложения по процедури, обявени през отчетния период, като за част от обявените процедури крайният срок за кандидатстване е през 2026 г.

Раздел 3: Планиране

1. Индикативен годишен план за изпълнение на НРПД:

За 2026 г. в ИГРП на ПОС 2021 – 2027 г. в Приоритет 3 „Биологично разнообразие“, Специфична цел: RSO 2.7. „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ се планират 4 бр. процедури:

- „Изпълнение на мярка 2 от Националната рамка за приоритетни действия за Natura 2000“ с цел разработване на териториални планове за управление за

защитените зони от мрежата „Натура 2000“ на територията и в морските пространства на Република България;

- „Изпълнение на мярка 53 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“, целяща подобряване на природозащитното състояние на природно местообитание 2340 „Панонски вътрешноконтинентални дюни“ чрез отстраняване на инвазивни чужди видове;
- „Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 – 2“ с цел подобряване на природозащитното състояние на крайбрежни, скални и дюнни типове природни местообитания чрез премахване на нетипична храстова и дървесна растителност (мярка 54) и инвазивни чужди видове (мярка 55) и чрез изграждане/ поддържане на съоръжения за обществен достъп (мярка 56);
- „Изпълнение на мярка 65 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“, по която се цели подобряване на природозащитното състояние на сладководни типове природни местообитания (3130 „Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*“ и 3260 „Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*“) чрез изграждане на съоръжения за пречистване на отпадъчни води.

За 2026 г. в ИГРП за Програма за морско дело, рибарство и аквакултури 2021 – 2027 г. се планират следните процедури:

- По Приоритет 1 „Насърчаване на устойчивото рибарство и на възстановяването и опазването на водните биологични ресурси, Специфична цел 1.6 „Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми“ отново е планиран прием по Процедура „Специфично оборудване на риболовния кораб, дейности и иновации, целящи опазването на околната среда и на биоразнообразието“, което се съотнася към Мярка 18 от НРПД. Той обхваща трето тримесечие на 2026 г. с три крайни срока за подаване на проектни предложения: първи – 90 дни от датата на обявяване на процедурата, втори – 60 дни след приключване на първия период, трети – 60 дни след втория срок.
- По Приоритет 2 „Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, и на преработването и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури“, Специфична цел 2.1 „Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури“ е планирана отново „Аквакултури, осигуряващи екологични услуги“, „Непродуктивни инвестиции в стопанствата, свързани с прилагане на преки консервационни действия за ограничаване на конфликта между рибоядните видове и аквакултурата“, което е съотнесено към мерки 58 и 66 от НРПД. За стартиране през второто тримесечие на 2026 г. с два крайни срока за кандидатстване, съответно: първи – 90 дни от датата на обявяване на процедурата и втори – 60 дни след приключване на първия.
- По Приоритет 4 „Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани“, Специфична цел „Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана“, Процедура „Подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания чрез разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони“ е планирана за отваряне през трето тримесечие на 2026 г.

Същата подкрепя реализацията на мярка 16 „Подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания чрез разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони“ от НРПД.

2. Предложения за актуализация на НРПД:

Преразглеждането и актуализацията на НРПД се извършва съгласно чл. 10 от Закона за биологичното разнообразие. При необходимост, актуализацията се извършва на базата на обосновани и мотивирани информация, данни и анализи, произтичащи от научни сведения и изследвания за състоянието на видовете и/или социално-икономически промени, които налагат преразглеждане на мерките.

В тази връзка в рамките на проект „Управление на Националната рамка за приоритетни действия за „Натура 2000“ и през 2025 г., изпълняван от дирекция „Национална служба за защита на природата“ към Министерство на околната среда и водите, ще се извърши междинна оценка на ефективността на мерките от НРПД. На база изготвената междинна оценка ще се установи дали е необходимо да се допълни и/или актуализира НРПД.

3. Приложения:

Писма с информация за изпълнението на мерките и индикаторите в НРПД за Натура 2000 2021-2027 г. от УО на финансиращите програми и дирекция „Финансово управление“, МОСВ:

1. **Приложение 1:** Писмо с вх. № 04-00-3378-1/18.12.2025 г. от Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
2. **Приложение 2:** Писмо с вх. № 95-00-5935-1/08.01.2026 г. от Главна дирекция „Околна среда“, МОСВ;
3. **Приложение 3:** Електронно писмо от дирекция „Финансово управление“ от 07.01.2026 г., МОСВ;
4. **Приложение 4:** Писмо с вх. № 04-00-3377-1/09.01.2026 г. от Министерство на земеделието и храните за ПМДРА 2021-2027 г.;
5. **Приложение 5:** Писмо с вх. № 48-00-4/07.01.2026 г. от Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда;
6. **Приложение 6:** Писмо с вх. № 04-00-3376-1/23.12.2025 г. от Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция;
7. **Приложение 7:** Писмо с вх. № 12-00-1208-1/05.01.2026 г. от Изпълнителна агенция по околна среда.